

KOLEJ-OKUL TEMALI YEŞİLÇAM FİMLERİNDE SOSYAL ALGI VE ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ İLİŞKİLERİ: KÜLTÜREL VE DURUMSAL ANALİZ*

Osman SÜMER**

ÖZ

Sosyalleşme, sosyal yapının üyesi olan bireyin üyeliğe hazırlanma sürecidir. Sosyal bir varlık olması nedeniyle birey, içinde bulunduğu çevreyle kesintisiz olarak süren bir etkileşim halindedir. Bahse konu etkileşim, onun tüm davranışlarını etkilemektedir. Keza, aile dışındaki hiçbir sosyal kurum, bireyin geleceği üzerinde okul kadar etkili değildir. Dahası okulun temel amacı, topluma yaratıcı ve yapıcı güçte bireyler yetiştirmektir. Okul, bireye kendi gereksinim ve amaçlarıyla sosyal dünyasını bütünleştirerek doyum sağlayabilme olanağı hazırlar. Nitekim kurum olarak okulu ele aldığımızda; öğretmen, öğrenci, yönetici, denetleyici gibi insan boyutu ve derslerin, programların, kuralların oluşturduğu sistem boyutundan oluşan bütüncül bir yapıdan bahsetmiş oluruz. Bu bağlamda, bilgilendirme ve sosyalleşme alanı olarak değerlendirilen okulda, bireyin sosyalleşmesinde en önemli unsur ise öğretmendir. Öğretmen, bireyin istenilen nitelikte yetişmesinde ve çağın gereklerine uygun hazırlanmasında önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Eğitim sürecinde yapılan kusur, sadece bireyin istenilen nitelikte yetişmesine zarar vermez.

Bu çalışmada; teknoloji çağını yaşadığımız günümüzde öğretmen tanımlamasında bir değişim söz konusu mudur? İdeal öğretmen öğrenci ilişkileri nasıl olmalı? Gibi sorular kuramsal bağlamda tartışılacak ve “Kolej-Okul ikileminde kalan öğretmen algısı” kavramı açıklanacaktır. Bu bağlamda, teorik ve uygulamaya dönük, kolej-okul temalı Yeşilçam filmleri dönemsel olarak taranacak ve “Kolej-Okul” kavramı ekseninde “Öğretmen Algısı” anılan filmlerde görsel metin çözümleme yöntemi ile analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme, Sosyal Kurum, Okul, Öğretmen, Birey

SOCIAL PERCEPTION AND TEACHER-STUDENT RELATIONS IN COLLEGE-SCHOOL THEMED YEŞİLÇAM FILMS: CULTURAL AND SITUATIONAL ANALYSIS

ABSTRACT

Socialization is the process of preparing the individual as a member of the social structure for membership. Because of being a social entity, the individual is in an uninterrupted interaction with the environment in which it resides. The issue of betting affects all its behaviors. Likewise, no social institution outside the family is as effective as school on the future of the individual. Moreover, the main purpose of the school is to raise individuals with creative and constructive power to society. The school prepares the individual with the opportunity to achieve the satisfaction by integrating his or her own needs and goals into his or her social life. As a matter of fact, when we consider the school as an institution; teacher, student, administrator, controller, such as the human size and courses, programs, rules formed by the system consists of a holistic structure. In this context, the most important element in the socialization of the individual is teacher. The teacher has important duties and responsibilities in the preparation of the individual in the desired nature and in accordance with the requirements of the age. The defect in the training process does not only harm the upbringing of the individual to the desired quality.

In this study; is there a change in the definition of the teacher that we live in the age of technology? How should the ideal teacher student relations be? And many more questions will be discussed in the theoretical context. And the concept of “teacher perception remaining in the college-school dilemma” will be explained. In this context, theoretical and practical, College-School themed Yeşilçam films will be screened periodically and in the films called “teacher perception” within the framework of the concept of “college-school”, visual text analysis will be analyzed.

Keywords: Socialization, social institution, school, teacher, individual

*Bu çalışma, 03-05 Kasım 2017 tarihleri arasında Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi'nde düzenlenen I. Uluslararası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda “Kolej-Okul Temalı Yeşilçam Filmlerinde Sosyal Algı ve Öğretmen-Öğrenci İlişkileri: Kültürel ve Durumsal Analiz” başlığıyla sunulan sözel sunumun gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

**Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Doktoru, osmansumer@yahoo.co.uk

GİRİŞ

Sosyalleşme, hem toplumun norm ve değerlerini içselleştirilmesi, hem de beklenen sosyal rolleri (vatandaş, memur, vb.) gerçekleştirmeyi öğrenerek, yaşadığı toplumun üyesi olmayı öğrenme sürecidir (Marshall,1999:70). Diğer bir deyişle sosyalleşme, bireyin belirli bir toplumla bütünleşme sürecidir. Anılan süreçte bireyin kişiliği gelişir. Böylelikle, toplumun davranış ve düşünce kalıplarını dikkate alarak yaşar (Ülken,1969:297). Ayrıca sosyalleşme, ilki insanın gelişimi, diğeri de sosyal ve kültürel devamlılık olmak üzere sosyal hayatın iki değerli noktasını ifade etmektedir. Sosyalleşme ile birey; üyesi olduğu toplumun kuralları, davranışları ve özelliklerini öğrenirken, kişiliğini geliştir ve karakterini oluşturur. Şu var ki, toplumun davranışları ve sembolleri üyelerince benimsenmesi ve bölüşülmesi, sosyal ve kültürel beraberliğin sürmesine neden olur (Martin,2007:5-6).

Dolayısıyla toplum, birbirleriyle etkileşimde bulunan bireylerden oluşurken, aile, din vb. sosyal kurumlar da bunun gibi birbirleriyle sosyal ilişki ve etkileşim halinde uyumlu ve örgütlü bütünlerdir. Şu var ki, sosyal kurumlar, her hangi bir bireyin var olmasından önce gelirler (Giddens,2012:144). Keza, toplum içinde belirli tutumlar ve davranışlar süreklilik arz edecek şekilde benimsendiğinde kurumsallaşmaktadır. Öyleyse sosyal kurum, sosyal yapı ile temel değerlerin yıpranmasını önlemek için zorunlu ve devamlılık gerektiren kurallar bütünüdür (İçli, 2002:59). Bu bağlamda okul, bireyin üyesi olduğu toplumda kabul gören sosyal rollerin dağıtımına göre yetiştirdiği ve rol farklılaşması temeline dayalı, bağımsız olarak çalışan bir sosyal kurumdur. Okul, sanki aile ortamı ile diğer sosyal kurumlar arasında geçiş bağlantısını oluşturmaktadır. Ayrıca burada varılmak istenen amaç, değer sistemi, bilgi ve yetenekte topluma yeni kazanılan bireylerin yaşamlarında yön verilmesinde etkili sahibi olmaktır (Ergün,1994:68-117). Zira öğrencisi ve öğretmeni ile okul bir bütündür. Aksi takdirde, öğretim sürecinin sağlıklı olarak gerçekleşmesi herhangi birinin eksikliği ile mümkün değildir.

Diğer yandan öğretmen, *“devletin eğitim politikasını, uygulamaya koyan, uygulama sonuçları ile bu politikayı etkileyen, eğitimde uzmanlık çalışmalarından faydalanan, fakat aynı zamanda, bu çalışmalara problem sağlayan önemli kişidir”* (Varış,1991:48).

Oysa bilindiği gibi öğretmen (Oğuzhan,1981:12);

- kamu ya da özel eğitim-öğretim kurumlarından faydalananların arzu edilen öğrenme hayatlarını sahip olmalarına önderlik etmek ve yön göstermek için görevlendirilmiş kişi,
- belirli bir alanda, bilgisi, becerisi, deneyim ve yaşantısı ile başkalarının gelişmesi ve yetişmesinde yararlı olan kişi,
- mesleğinin gerektirdiği eğitimi-öğretimi tamamlayarak ya da beceriyi edinerek öğretmenlik görev, yetki ve sorumluluğunu üslenen kişidir.

Öğretmenlerin, içinde bulunduğu çevre ve sosyal hayat, sınıf içi ders anlatım biçimine, disiplin anlayışına ve uygulamalarına, başarı ölçmesine ve değerlendirmelerine, okulda yaptığı faaliyetlerine oldukça etki etmektedir. Keza, öğrencilerine değer veren veya vermeyen, sınıf içinde sessizlik isteyen, müfredat programını erkenden bitirmek isteyen öğretmen; yaşantısını okula aksettirdiği söylenebilir (Ergün,1994:100).

Öte yandan Terzcan’ ın işaret ettiği gibi öğretmenin sosyal kökeni, öğretmen-öğrenci ilişkisini güçleştirmektedir. Örneğin alt sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin çoğunluğunun bulunduğu okulda, öğretmenin sosyal ve ekonomik nedenlerden hareketle, öğrencileri aşağılama ya da küçümseme, yüksekte bakma, kendini beğenmişlik vb. tutum ve davranışlar sergilemesi öğrencileri ile olan ilişkilerde çatışmalar yaratmaktadır. Tabi ki, aksi de söz konusu olabilir. Bu bağlamda, öğretmenin etkenliğini belirleyen ölçütleri sıralarsak (Tezcan, 1985:352-

354):

- 1) Öğretmenin kişilik tipi,
- 2) Öğretmenin yetişme tarzı,
- 3) Öğrenci ile sağlıklı ilişkiler kurabilme,
- 4) Öğretmenin önderlik özelliği.
- 5) Öğretmenin popüleritesi-bununla da öğrenme-başarı arasında ilişkidir.

Buraya kadar gelinen noktada anlaşılıyor ki öğretmen, öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin kendi bakış açılarını geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Öğrenci görüşlerinin, dersi yönlendirmesine izin vermektedir. Alternatif görüşler ortaya çıkmasına ve öğrencilerin kendi anlamlarını oluşturmalarına rehberlik etmektedir (Özden, 2005:73).

Diğer deyişle oluşturulması istenen “ideal insan” ın nitelikleri Milli Eğitim Temel Kanununda: *“beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek şeklinde”* belirtilmiştir (Milli Eğitim Temel Kanunu,1973:1). Ayrıca amaç ve görevleri, *“bütün öğrencilere...kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak”* olarak kabul edilmiştir (Milli Eğitim Temel Kanunu,1973:6).

Bu bakış açısıyla, toplumun tamamını kapsayan ve geleceğe yönelik hazırlanan eğitim-öğretim sisteminde, bireylerin, temel bilgi ve becerilerinin yanı sıra milli ve evrensel ilkeler ışığında gelişimine, olgunlaşmasına ve bilinçlenmeye gereksinim vardır. Oysa bilindiği gibi, amaç edinme ve değişim sürecini yaşama sosyal kalkınmanın temelini oluşturur (Kaptan,1984:38). Zira kalkınma, yalnızca ekonomik düzenlemeleri kapsayan tek yönlü süregelen bir oluşum değildir. Aynı zamanda sosyal ve kültürel alanları da kapsayan yapısal dönüşümdür (Hesapçıoğlu,1984:21).

DÖNEMSEL OLARAK EĞİTİM POLİTİKASI

Sosyal alanın önemli bir yerini işgal eden eğitim, ülkemizde ulusal ölçekte hazırlanan kalkınma planlarının hedefleri ve tahminleri içerisinde yer almaktadır (Hesapçıoğlu,1984: 223). Hemen belirtelim ki, siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel etkenler bir ülkenin kalkınmasında önem arz etmektedir. Keza, kalkınmada lazım olan işgücü eğitim yoluyla kazandırılabilir (Tuna, 2003). Bu kapsamda; 1963'ten bugüne, on tane beş yıllık kalkınma planı ve yirmiden fazla yönetmelik çıkarılmıştır. Dönemsel olarak adı geçen beş yıllık kalkınma planlarına baktığımızda:

1963 yılında, Birinci beş yıllık kalkınma planı uygulamaya konulmuştur. Plan, 1963-1967 yılları arasında içermektedir. Bir arada ve birbirine bağlantılı olacak şekilde, “insan gücü, istihdam ve eğitim” konuları planda yer verilmiştir. Çeşitli sektörde istihdam edilecek işgücünün hangi nitelik ve yeterliklere sahip olmaları gerektiğini üzerinde yakından ilgilendirilmiş, yetiştirilecek insan sayısı ile bunlara eğitim- öğretim verecek kurumların niteliğine yönelik hedefler belirlenmiştir (DPT,1963:441).

İkinci beş yıllık kalkınma döneminde (1968-1972); ekonomik gelişme ile birlikte belirli nitelikte ve sayıda işgücü talep edildiği belirtilmiştir. Ayrıca, tüm vatandaşların eğitim-öğretim sisteminin çeşitli basamaklarından faydalanmak istediği ve bu yönde toplumun tercihleri bulunduğu ifade edilmiştir. Mevcut kaynakların yetersiz olmasından dolayı, eğitim harcamalarını asgari düzeyde tutmayı zorunlu kıldığı, bununda sosyal hedefin seçiminde bir ölçü olduğu vurgulanmıştır. Eğitim için kısa vade de iki amaç belirlenmiştir. Bunların ilki, ekonomik gelişmenin gerektirdiği insan gücünü yetiştirmek, ikincisi ise ülkenin tüm

gerektirdiği insan gücünü yetiştirmektir (DPT, 1968:163).

Üçüncü beş yıllık kalkınma döneminde (1973-1977); eğitim-öğretimin, ülkenin işgücü ihtiyaçları doğrultusunda ağırlık verilmesi gereken sektörler yerine, artan sosyal talebin baskısıyla, maliyeti düşük ve kapasite oluşturulması kolay alanlarda yürütülmesi hedeflenmiştir. Bunun neticesinde, bazı sektörlerde işgücü fazlalığına oluşmuştur. Ancak, özellikle ekonomik anlamda önem arz eden sektörlerde işgücü açığı meydana gelmiştir (DPT, 1973:110). Anılan dönemde, bölgelere göre öğretmen dağılımları ve taşra bölgelerindeki öğretmen açıklarını kapatmak amacıyla, mektupla ve hızlandırılmış programla öğretmen yetiştirme politikaları uygulanmıştır. Belirtilen uygulamanın taşradaki eğitimde, nitelik sorununun derinleşmesine sebep olduğu söylenebilir (Gönülaçar,2014:22-23).

Dördüncü beş yıllık kalkınma döneminde (1979-1983) ise; öğretmenlerin ekonomik ve sorunları ile istihdam koşullarının zorluğu, öğretmenlik mesleğine katılımın azalmasına sebep olmuştur. Dolayısıyla, bununda öğretmen niteliğinde düşüşlere sebep olduğu belirtilmiştir. Hatta eğitim-öğretim sisteminin her basamağında yeterli niteliğe sahip olmayan öğretmenlerin kent-kır ve bölgelerarası dengesiz dağılımı, özellikle kırsal bölgeler ve geri kalmış yörelerde eğitim standardının daha da düşmesine neden olduğu vurgulanmıştır. Öte yandan ülke genelinde öğretmen sayılarının yetersizliğinin yanında, öğretmen yetiştiren eğitim-öğretim kurumlarının niteliğinin de devamlı olarak düştüğü hatırlatılmıştır (DPT,1979:23). Ayrıca, öğretmen dağılımlarındaki dengesizliklerin giderilmesi amacı ile özellikle bölgelerin kırsal kesimlerinde istihdam edilmek üzere pedagojik formasyonla öğretmenlik uygulaması yapılmıştır (Gönülaçar,2014:23).

Beşinci beş yıllık kalkınma döneminde (1985-1989); hükümet, öğretmenleri eğitimin temel taşı olarak nitelemiş ve bu alanlardaki insan gücü açıklarının kapatılmasına çalışılacağı belirtilmiştir (DPT,1984:140). Bu amaçla; 1984 yılında yayımlanan yönetmelikle, öğretmenlerin ülke çapında dengeli dağılımları için bir dizi önlemler alınmıştır. Özel ve diğer sektörlerdeki gelirlerin yükselmesine rağmen, öğretmenlik mesleğinin cazibesinin iyice düşmesi bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Bu dönemde, özellikle taşraya yönelik ilk defa uygulanan vekil öğretmenlik uygulaması, öğretmen sayılarından kaynaklanan nicelik sorununun, nitelik sorununa dönüşmesine neden olmuştur (Gönülaçar,2014:23).

Altıncı beş yıllık kalkınma döneminde (1990-1994); nitelikli ve yetenekli kişilerin, öğretmenlik mesleğine ve üniversite öğretim üyeliğine özendirilmesi yönünde yerel yardımlar da olacak şekilde, gelir artırıcı ve eğitim yönetimi dahil tüm kademesinde niteliğinin artırılmasına yönelik düzenlemelere gidilmeye çalışılmıştır (DPT,1989:294). Bu kapsamda; fen-edebiyat fakültesi lisans mezunları başta olmak üzere, eğitim fakülteleri lisans mezunları dışından lisans mezunu birçok kişi öğretmen olarak kırsal kesimlere öğretmen olarak atanmıştır. Böylece, altıncı plan döneminde öğretmen sayılarında nicel artışlar gözlenmiş, köy ve kent okullarında öğretmen başına düşen öğrenci sayıları birbirlerine yaklaştırılmış, ancak nitelik açısından köy ve kent okulları arasındaki uçurum artmaya devam etmiştir (Gönülaçar,2014:24).

Yedinci beş yıllık kalkınma döneminde (1996-2000); yetersiz altyapıya sahip çok fazla sayıda yeni yükseköğretim kurumunun açılması, eğitim-öğretim sisteminin niteliğini olumsuz yönde etkilediği vurgulanmıştır. Bununda, öğretmen ve öğretim üyesi talebinin yerine getirilmesinde sıkıntılar oluşturduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, ülke genelinde eğitim-öğretim kurumlarında öğretmenlerin, yükseköğretim kurumlarında da öğretim üyelerinin dağılımında dengesizliğinin varlığı belirtilmiştir (DPT,1995:13). Öğretmenlik mesleğini özendirilmesine yönünde düzenlemelere gidilerek, öğretmen yetiştirme yöntemi lisans eğitimi sonrası, eğitim

akademileri yoluyla “pedagojik formasyon” eğitimleri verilmek üzere yeniden yapılandırılmaya çalışılmıştır. Öğretmen ve öğretim üyelerinin, hem nitelikleri ve hem de niceliklerini artırılarak, başarı gösteren üstün yetenekli öğrencilerin bu alana özendirilmesi hedeflenmiştir (DPT,1995:29).

Sekizinci beş yıllık kalkınma döneminde (2001-2005); Öğretmen sayısındaki ve niteliğindeki yetersizlikler ile ülke genelindeki dağılım dengesizliğini ortadan kaldırmaya yönelik norm kadro yönetmeliği yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Ayrıca, eğitim-öğretim sisteminin tüm basamaklarından uygun olan alt yapı ve öğretmen gereksiniminin karşılanması açısından olumlu gelişmeler meydana gelmesine karşın, istenen seviyede olamamıştır. Eğitim-öğretim hizmeti veren kamu ve özel kurum-kuruluşları birbirleri ile koordinasyonu ve entegrasyon eksiklikleri sürmektedir (DPT,2000:95). Eğitim-öğretim kurumlarında gereksinimi olan öğretmen ve öğretim üyesi özendirilerek, nitelikli ve yetenekli öğretmen ve öğretim üyesi yetiştirilmesi, ülke genelinde dengeli istihdamının yapılması ve hizmet içi eğitimleri özlük haklarına yansıtılmasına çalışılmıştır. Eğitim-öğretim sisteminin tüm basamağında öğretmen ve öğretim üyesi ihtiyacının giderilmesine yönelik sözleşmeli personel statüsünde çalışan istihdamı düzenlemesi yapılmıştır (DPT,2000:97).

Dokuzuncu beş yıllık kalkınma döneminde (2007-2013); okulöncesi eğitim-öğretim yaygınlaştırılmasına yönelik, anılan yaş grubuna eğitim verecek nitelikli ve yetenekli öğretmen ile gerekli fiziki altyapı ihtiyacı karşılanması, eğitim-öğretim sisteminin tüm basamaklarından eğitim çalışmalarının çeşitlendirilmesi, toplumsal bilinci ve farkındalığı artıracak erken çocukluk ve anne-baba eğitim faaliyetlerinin artırılması hedeflenmiştir. Ayrıca, öğretmen yetersizliği olan alanlarda açığın giderilmesi yönünde ilgili alanlarda ki yükseköğretim kontenjanlar artırılmıştır. Yine, öğretmenlerin, ülke genelinde bölgeler arası ve kırsal yerleşim yerlerine göre dengeli dağılımının sağlanması, hizmet gördükleri yerleşim yerleri ve hizmet şartları farklılıkları dikkate alınarak özlük haklarında buna göre iyileştirici düzenlemelere gidilmiştir (DPT,2006:94). Öte yandan anılan dönemde, okul öncesi ve ilköğretim kademesindeki öğretmen dağılımlarından kaynaklanan eşitsizlikler, kentlerin merkez, ilçe, köy ve kırsal kesimlerindeki öğretmen dağılımları arasında arttığı, bu durumu gidermek için ise, Millî Eğitim Bakanlığının sözleşmeli, ücretli, vekil, usta öğretici gibi öğretmen istihdam yollarını tercih ettiği görülmüştür (Gönülaçar,2014:25).

Onuncu beş yıllık kalkınma döneminde (2014-2018); öğretmenlik mesleğinin özendirilmesi, öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri ile eğitim-öğretim kurum-kuruluşları arası koordinasyonun sağlanması hedeflenmiştir. Öğretmen yetiştirme ve geliştirme programının, öğretmen ve öğrenci niteliklerinin ve becerilerinin temel alındığı, bireysel ve mesleki yenilenmenin ve gelişimin devamlı olarak teşvik edildiği, kariyer gelişiminin desteklendiği ve performans değerlendirmelerine dayalı bir yapıda düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yine tecrübeli öğretmenlerin, geri kalmış ya da sorunlu yerleşim yerlerinde ve okullarda uzun süreli görev yapması teşvik edilmiştir. Ayrıca, eğitim-öğretim faaliyetlerinde, bireysel bilgi, yetenek ve beceriyi geliştiren, hayat boyu öğrenme anlayışı kapsamında yaklaşımı çerçevesinde işgücü piyasası koşullarına uyumu sağlayan, fırsat eşitliği ilkesine dayalı, kalite odaklı dönüşümün sürdürülmesi hedeflenmiştir (Kalkınma Bakanlığı,2013:34).

SOSYAL ALGI

Bireyler, toplum içinde uyumlu olabilmek adına sosyal durumları basit düzeyde algılayarak organize etmektedirler. Bireylerin çevresindeki her türlü nesne, olay, durumu anlaması, toplumsal yaşama uyum açısından hayati öneme sahip olmakla birlikte bunu diğerlerine benzerlik, farklılık ve yakınlıklarına göre gerçekleştirmektedirler (Oğuz,2012). Bireyin, içinde

yaşadığı toplum ve sosyal çevrenin etkisiyle nesne, olay ve durumları algılayarak tutum ve davranışlarını ona göre şekillendirmesine sosyal algı denilmektedir (Güney,2012:10).

Sözü edilen kavram, sosyalleşme sürecinin basamaklarından biridir. Birey, bireylerin tutum ve davranışlarını izleyerek, yaptıkları tutum ve davranışlarının sonuçlarının neler olduğunu öğrenmeye çalışır. Birçok sosyal davranış, toplumda bu şekilde öğrenilir. Keza sosyalleşme kavramı da, anılan öğrenme yöntemlerini açıklayan sosyal yaşamın önemli bir parçasını meydana getirir. Söz konusu kavram, sosyal ilişki ile meydana olan sosyal davranışın tüm öğrenme süreçlerini içermektedir (Oğuz,2012).

YÖNTEM

Buraya kadar anlatılanların ışığında, eğitimin faaliyeti esnasında yapılan bir yanlış, sadece eğitim gören bireye zarar vermez. Toplumda da zararlı sonuçlar meydana getirir. Çalışmada;

-Teknoloji çağını yaşadığımız günümüzde öğretmen tanımlamasında bir değişim söz konusu mudur?

-İdeal öğretmen öğrenci ilişkileri nasıl olmalı ve kolej-okul ayrımı eğitim sistemine nasıl yansıyor? Sorularına, Yeşilçam filmlerindeki “Kolej-Okul” kavramı ekseninde “Öğretmen Algısı” perspektifinden cevap aranacaktır. “Öğretmen Algısı” anılan filmlerde görsel metin çözümleme yöntemi ile analiz edilecektir.

Zira, sinemasal kurmaca anlatı basit bir görüntüleme işinin çok ötesidir. Fikir, eylem, duyuşsal ifade ve iletişimde sözle anlatılamayan tüm diğer çeşitleri ele alınarak, anılan görsel terimler şekline getirmektir. Sinemasal teknik bir filmin içeriğine anlam ve alt metin katmanları eklemek amacıyla kullanılan yöntem ve teknikleri içermektedir. Tüm bu yöntem ve teknikler yönetmen ve görüntü yönetmeni tarafından metine gerekli noktalarda eklenmektedir. Öykü ve öykülemenin birleşiminden oluşan kişi, zaman ve uzam öğelerini barındıran her türlü metin anlatıdır. Sinema filmleri okunmayı bekleyen metinlerdir ve bir anlatı oluşturulurken anlatım ve öyküleme teknikleri çok önemlidir. Bir anlatı düzenlenirken, bir öyküyü anlatmak, okuru/izleyiciyi bilgilendirmek, metine ilgiyi çekmek için merak duygusunu tetiklemek, onu düşündürmek, aynı zamanda onu öyküye ait her türlü eyleme ve düşünceye ortak etmek demektir. Sinemasal anlatıda kurmaca, birbirini izleyen, birbirine eklenen gerçek, gerçeğe benzer ya da bir tür senaryonun temelini oluşturur (Alev,2014:11).

Bu noktada, nesnelere, görüntüler vb. anlam ilettikleri ölçüde bir şey açıklarlar. Onlar yoluyla ifade edilebilir, anlatılabilir. Anlam iletmeyen bir obje ortaya çıkarmak için, herhangi bir şeyden ilham almadan meydana gelmiş, mevcut olan bir genel modele hiçbir açıdan benzemeyen bir aracı hesaba katmalıdır. Herhangi bir toplumda meydana gelmesi neredeyse mümkün olmayan bir varsayımdır. Gösterge, bir kez ortaya çıktıktan sonra toplum elbette onun tekrarını işlevselleştirebilir. Gösterilen, göstergeyi kullananın ondan anladığı şeydir. Gösterilen, göstergenin ilişkisel iki ögesinden biri olduğu şeklinde tamamen işlevsel bir tanım elde edilir. Anılan tanımı gösterenin büsbütün zıttı yapan tek fark, gösterenin bir aracı kimliğe sahip olmasıdır (Barthes,1979:34-36).

Etraftan aktarılan göstergelerden anlamlar çıkararak, sözü edilen göstergelerin yorumlanmasını öğrenip sürecin devamını sağlayabilir. İletişimin meydana gelmesi için göstergelerden bir ileti oluşturulmalıdır. Diğer bir ifadeyle, iletinin alıcısı durumunda olan birey ile kaynak tarafından verilmek istenen anlamı o yada bu şekilde bağlantısı olan başka bir anlam yaratmaya özendirilmektedir. Benzer kodlar paylaşıldığı ve benzer gösterge yapılarından yararlanıldığı sürece iletini her iki tarafında bulunanların çıkardıkları anlam karşılıklı olarak aynılaşacaktır

(Fiske,1996:61-62). Çözümleme, temel olarak anlatı eserlerinin etkili unsurlarını keşfederek, ne tür anlatımsal söz dizgisi kaidelerini benimsediklerini, nasıl bir oluşum listesi hazırladıklarını, yapısal niteliklerini ve belirtilen yapısal sistemin anlama olan yardımını açıklamaya çalışmaktadır (Barthes,1988:7).

İnsan davranışı ya da ortaya çıkan şeylerinin anlam oluşturması ve belirtilenlerin gösterge fonksiyonu yaratması, göstergelerin anlama imkan vermesine yönelik ve de farklılıklar dizgesi olması gerektiğinden hareketle, şunlar ifade edebilir: göstergebilimin orta yerinde göstergeler bulunur ve göstergelerde olması gereken üç önemli özellik mevcuttur (Fiske,1996:67):

- 1) Gösterge, insan tarafından inşa edilir ve yalnızca onu kullananlarca anlamlandırılır.
- 2) Kodlar ve sistemler, göstergeler tarafından sınıflandırılır ve anlamlandırılırlar.
- 3) Kodlar ve göstergeler, içinden çıktığı kültür tarafından anlamlandırılır ve sınıflandırılırlar.

O halde gösterge, bir “gösteren” (anlatım) ile “gösterilen” (içerik) ‘den meydana gelir. Hemen belirtelim ki, gösterilenler düzlemi “içerik düzlemi” ni meydana getirir. Gösterenler düzlemini de “anlatım düzlemi” oluşturur. Gösterenin temel özelliği, gösterilenin ki ile neredeyse benzer gözlemlere sebep olmaktadır. Yani, mutlak bir ilişkisel parçadır. O halde, gösteren bir aracıdır. Üstelik bir varlığı bulunması gerekir (Barthes,1979:31-40). Öyleyse herhangi bir toplumun ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel gelişmişlik düzeyini belirlemeye yönelik olarak incelemeye alınan toplumunda ki öğretmenin ekonomik, sosyal ve kültürel ve alandaki pozisyonuna bakmak, anılan toplumu anlamak açısından gerekli bir gösterge oluşturabilir.

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Bu bağlamda çalışma; “Kolej-Okul” kavramı ekseninde “Öğretmen Algısı” görsel metin çözümleme yöntemi ile analizi Yeşilçam filmleri aşağıya çıkartılmıştır:

Film Adı	Yönetmen	Baş Rol Oyuncuları	Yapım Yılı
Sevgili Öğretmenim	Ülkü Erakalın	Hülya Koçyiğit (Hülya Öğretmen) Ediz Hun (Metin)	1965
Öğretmen	Kartal Tibet	Kemal Sunal (Hüsnü Öğretmen)	1988
İmkânsız Olasılık	Murat Şenöy	Erkan Ercan (Tarık Öğretmen)	2016

Belirlenen filmlerde belirgin olan gösterenler şunlardır:

Film Adı	Gösteren
Sevgili Öğretmenim	Hülya Öğretmen
	Hülya Öğretmen’in Annesi
	Öğrenci Metin
	Metin’in Velisi
Öğretmen	Hüsnü Öğretmen
	Hüsnü Öğretmen’in Karısı
	Öğrenci Adnan
İmkânsız Olasılık	Tarık Öğretmen
	Tarık Öğretmen’in Karısı
	Öğrenci Abdullah
	Abdullah’ın Velisi

Sevgili Öğretmenim (1965) Filmi

Senaryo İstanbul’da ki fabrikatörlerinin yaptırmış olduğu bir özel bir kolej okul de geçmektedir. Öğrencileri de o zengin ailelerin biricik oğullarıdır. Bahse konu öğrenciler, yaşam karşısında aldırış etmezler. Devamlı neşeli ve hoşça vakit geçirmek için uğraşan yirmi beş tane serseri ruhludurlar. Okul Müdürü de otorite kurduğunu zanneder. Ancak herhangi bir şekilde sınıfı disipline edemeyen ve okul öğretmenlerinden Mualla Hanım ile gönül ilişkisi yaşayan birisidir. Öğrenci Metin (Ediz Hun), okula yeni atanan Hülya Öğretmen’e (Hülya Koçyiğit) karşı incitici ve küçük düşürücü bir takım davranışlar sergilemekte ısrarlı olmaktadır. Hülya Öğretmen ise, okula yeni atanmış ve zor şartlar altında ki ailesine bakmak için belirtilen serseri ruhlu öğrencilerine katlanmak zorunda kalan birisidir. Sonunda Hülya Öğretmen, öğrencisinin yapmış olduğu saygısız davranışlarına tahammül edemeyerek, bir tokat atar. Sonrasında olaylar gelir.

Öğretmen (1988) Filmi

Anadolu’da görev yapan bir öğretmenin İstanbul’a atanmasıyla yaşadığı ekonomik sıkıntılar konu edilir. Hüsnü Öğretmen (Kemal Sunal), eşi ve iki çocuğuyla Anadolu’nun bir köyünde yaşayan başarılı bir öğretmendir. Başarılarından dolayı İstanbul’a tayin edilir. Öğretmen maaşıyla İstanbul’da geçinemeyen Hüsnü öğretmen, ek iş yapmaya başlar. Ancak bu işlerin hiçbirinde başarılı olamaz. Hüsnü ve ailesinin durumu her geçen gün daha da kötüleşecektir.

İmkânsız Olasılık (2016) Filmi

Mezun olduğu liseye yıllar sonra matematik öğretmen olarak atan Tarık’ın (Erkan Ercan) üzüntülü dolu acı anılarını ve kaybettiklerini özlem dolu hatırladığı eski yaşadığı semtte, öğrencilerinin başına gelen olumsuz şeylere karşı onları kurtarma hikâyesi anlatılır. Rastladığı olumsuz olaylara karşı Tarık öğretmen, ümidini hiç yitirmeden mücadele eder. Uyuşturucu bataklığına düşen öğrencilerini tekrar kazanarak, onlara birer değer olduklarını hatırlatmaya çaba gösterir. Herkes tarafından ümit kesilen öğrencileri Abdullah, Fatma, İsmail, Reis ve daha birçoğu matematik öğretmenleri Tarık yardımlarıyla kendi potansiyellerini keşfederler. Bir matematik öğretmeni, sadece matematik dersi vermenin ötesine geçerek, öğrencilerine sanki yaşam dersinden başarılı olmalarını sağlar.

Adı Geçen Filmlerin “Sosyal Algı” Çözümlemesi

Tablo’da; “Sosyal Algı” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin “işini algılaması”nın çözümlemesini görebilmekteyiz.

Film Adı		İşini Algılaması					
		Gösteren				Gösterilen	
		Yapıcı-İdealist	İlgisiz	Çıkarıcı	Sorumluluk Sahibi	Hak yemez- Dürüst Namuslu	İyi/Üst Pozisyona Geçme Aracı
Sevgili Öğretmenim	Hülya Öğretmen	x					x
Öğretmen	Hüsnü Öğretmen				x		x
İmkânsız Olasılık	Tarık Öğretmen	x				x	

Tablo'da; "Sosyal Algı" ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin "hayatı algılaması" nın çözümlenmesini görebilmekteyiz.

Film Adı		Hayatı Algılaması						
		Gösteren				Gösterilen		
		Hayata Tutunan	Endişeli Modern	Muhafazakar Modern	Kırsal Gelenekçi	Menfaatine Düşküm	Zevkine Düşkün	Hak yemez- Dürüst Namuslu
Sevgili Öğretmenim	Hülya Öğretmen	x						x
Öğretmen	Hüsnü Öğretmen	x					x	
İmkânsız Olasılık	Tarık Öğretmen		x					x

Tablo'da; "Sosyal Algı" ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrencilerin "öğrenciliği algılaması" nın çözümlenmesini görebilmekteyiz.

Film Adı		Öğrenciliği Algılaması					
		Gösteren			Gösterilen		
		Yapıcı-İdealist	İlgisiz	Çıkarıcı	Sorumluluk Sahibi	İşinin Başına Geçmek İçin Gerekli	İyi/Üst Pozisyona Geçme Aracı
Sevgili Öğretmenim	Öğrenci Metin		x			x	
Öğretmen	Öğrenci Adnan				x		x
İmkânsız Olasılık	Öğrenci Abdullah			x			x

Tablo'da; "Sosyal Algı" ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrencilerin "hayatı algılaması" nın çözümlenmesini görebilmekteyiz.

Film Adı		Hayatı Algılaması						
		Gösteren				Gösterilen		
		Hayata Tutunan	Endişeli Modern	Muhafazakar Modern	Sonradan Görme Sahibi	Menfaatine Düşküm	Zevkine Düşkün	Sorumluluk Sahibi
Sevgili Öğretmenim	Öğrenci Metin				x		x	
Öğretmen	Öğrenci Adnan	x					x	

İmkânsız Olasılık	Öğrenci Abdullah		x			x		

Tablo’da; “Sosyal Algı” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrenci velilerinin “okul algısı”nın çözümlenmesini görebilmekteyiz.

Film Adı		Okul Algısı					
		Gösteren				Gösterilen	
		Başarısız Öğrencilerin Gittiği Okul	Zengin Çocuklarının Gittiği Okul	Başarılı Öğrencilerin Gittiği Okul	Gelir Durumu İyi Olmayanların Çocuklarının Gittiği Okul	Kendi Sahibi veya Finansmanını Yaptığı Kolej	Devlet Okulu
Sevgili Öğretmenim	Öğrenci Metin’in Velisi		x			x	
Öğretmen	Öğrencilerin Velisi			x			x
İmkânsız Olasılık	Öğrenci Abdullah’ın Velisi				x		x

Adı Geçen Filmlerin “Öğretmen-Öğrenci İlişkileri” Çözümlemesi

Tablolar’da; “öğretmen-öğrenci ilişkileri” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin “öğrencileri ile iletişim tarzı”nın çözümlenmesini görebilmekteyiz.

Film Adı		Öğrencileri ile İletişim Tarzı									
		Gösteren									Gösterilen
		Otoriter	Zorba-Narsist	Sabırsız	Takdir Etmemeye	Alaycı	Kayıtsız	İşbirliğine Açık	Hoşgörülü	Saygılı	Saygısız
Sevgili Öğretmenim	Hülya Öğretmen							x	x		x
Öğretmen	Hüsnü Öğretmen							x	x		x
İmkânsız Olasılık	Tarık Öğretmen						x	x			x

Film Adı		Öğrencileri ile İletişim Tarzı										
		Gösteren									Gösterilen	
		Otoriter	Zorba-Narsist	Sabırsız	Takdir Etmeme	Alaycı	Kayıtsız	İşbirliğine Açık	Hoşgörülü	Saygılı	Saygısız	Beden Dili
Sevgili Öğretmenim	Hülya Öğretmen								x	x		x
Öğretmen	Hüsnü Öğretmen								x	x		x
İmkânsız Olasılık	Tarık Öğretmen								x	x		x

Tablolar’ da; “öğretmen-öğrenci ilişkileri” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrencilerin “öğretmenleri ile iletişim tarzı” nın çözümlenmesini görebilmekteyiz.

Film Adı		Öğretmenleri ile İletişim Tarzı										
		Gösteren									Gösterilen	
		Otoriter	Zorba-	Sabırsız	Takdir	Alaycı	Kayıtsız	İşbirliğine	Hoşgörülü	Saygılı	Saygısız	Sözlü İletişim
Sevgili Öğretmenim	Öğrenci Metin					x					x	x
Öğretmen	Öğrenci Adnan								x	x		x
İmkânsız Olasılık	Öğrenci Abdullah				x					x		x

Film Adı		Öğretmenleri ile İletişim Tarzı										
		Gösteren									Gösterilen	
		Otoriter	Zorba-	Sabırsız	Takdir	Alaycı	Kayıtsız	İşbirliğine	Hoşgörülü	Saygılı	Saygısız	Beden Dili
Sevgili Öğretmenim	Öğrenci Metin					x					x	x
Öğretmen	Öğrenciler								x	x		x
İmkânsız Olasılık	Öğrenci Abdullah					x				x		x

Adı Geçen Filmlerin “Kültürel ve Durumsal” Analizi

Tablo'da; “Kültürel ve durumsal” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin “yaşam tarzı”nın analizini görebilmekteyiz.

Film Adı		Yaşam Tarzı								
		Gösteren				Gösterilen				
		Menfaatine Düşküm	Zevkine Düşküm	Kanaatkâr	Hak yemez- Dürüst Namuslu	Üst Sınıf	Üst Orta Sınıf	Orta Sınıf	Alt Orta Sınıf	Alt Sınıf
Sevgili Öğretmenim	Hülya Öğretmen			x					x	
Öğretmen	Hüsnü Öğretmen			x					x	
İmkânsız Olasılık	Tarık Öğretmen				x			x		

Tablo'da; “Kültürel ve durumsal” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin “yaşadığı ev” in analizini görebilmekteyiz.

Film Adı		Yaşadığı Ev					
		Gösteren			Gösterilen		
		Yalı-Köşk	Gecekondu	Apartman Dairesi	İki katı Müstakil Ev	Ev Sahibi ve Gelir Durumu İyi	Kiracı ve Geçimini Zor Sağlayan
Sevgili Öğretmenim	Hülya Öğretmen				x		x
Öğretmen	Hüsnü Öğretmen		x				x
İmkânsız Olasılık	Tarık Öğretmen				x		x

Tablo'da; “Kültürel ve durumsal” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin “yaşadığı ev” in analizini görebilmekteyiz.

Film Adı		Yaşam Tarzı							
		Gösteren			Gösterilen				
		Menfaatine Düşküm	Zevkine Düşküm	Kanaatkâr	Üst Sınıf	Üst Orta Sınıf	Orta Sınıf	Alt Orta Sınıf	Alt Sınıf
Sevgili Öğretmenim	Öğrenci Metin		x		x				

Öğretmen	Öğrenciler			x				x	
İmkânsız Olasılık	Öğrenci Abdullah			x				x	

Tablo’da; “Kültürel ve durumsal” ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrencilerin “yaşadığı ev” in analizini görebilmekteyiz.

Film Adı		Yaşadığı Ev					
		Gösteren				Gösterilen	
		Yalı-Köşk	Gecekondu	Apartman Dairesi	İki katı Müstakil Ev	Ev Sahibi ve Gelir Durumu İyi	Kiracı ve Geçimini Zor Sağlayan
Sevgili Öğretmenim	Öğrenci Metin	x				x	
Öğretmen	Öğrenci Adnan			x			x
İmkânsız Olasılık	Öğrenci Abdullah				x		x

SONSÖZ YERİNE

Herhangi bir toplumdaki ideal durumdan söz edebilmek için; sosyal bütünleşmeyi sağlaması, yatay ve dikey hareketlilik ile toplumun bütün kesimlerinde başarı ve eşitlik prensiplerini uygulamakla mümkündür. Zira eğitimin amacı; yalnızca bilgiyle doldurulmuş kafalar yerine, zekâyla duyguları birleştiren bireyin, yetiştirmesi ve geliştirmesi hedefini ulaşılarak olmalıdır. Ne var ki, buda kafa ve kalbi birleştiren bir eğitim süreci planlaması ile gerçekleşir.

Açıkçası, sosyal kaynaşmanın ve bütünleşmenin bir aracı, okuldur. Dahası okulda, sistemli olacak şekilde öğrencilere, sosyal değerler, sosyal kurallar, sosyal roller ve statüler örnekler verilerek öğretilmektedir. Bu bağlamda vatandaşlık rollerini öğrenme, vatandaş haline gelme, hem toplumda bireyler arası ilişkiler açısından, hem de devlet-birey ilişkisi açısından önemli bir konudur.

Öğretmen, önderlik yoluyla öğrencileri biçimlendirir. Bugünün dünyasında öğretmen öğrenciye bilgi aktaran bir role sahip olmaktan çok, onlara öğrenmeyi öğreten bir rehber konumundadır. Öğretmen, sadece öğreten değildir. Tüm davranışları ile öğrencilere, model olan kişidir. Öğrenciler, hayatlarının her alanında etkili ve verimli olabilmek için üretken ve yenilikçi öğretmenlere ihtiyaç duyar.

Bu bağlamda sosyal algı ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin; işini algılamasının çözümlenmesinde, bazı öğretmenlerin, hem okulda öğrencileri tarafından maruz kaldığı olumsuzluklar, hem de yaşadığı ekonomik sıkıntılar yüzünden öğretmenliği bir geçim kapısı olarak gördükleri değerlendirilmektedir. Ayrıca, bazı öğretmenlerinde, yapıcı-idealist bir kişiliğe sahip olmalarından dolayı, hem okul içinde, hem de çevresinde yaşadığı olumsuzluklara karşı hak yemez-dürüst namuslu davranışlar sergilediği düşünülmektedir.

Hayatı algılamasının çözümlenmesinde ise, bazı öğretmenlerin yaşadığı tüm sıkıntılara rağmen

hayata tutunmaya çalışan bir kişiliğe olmasından dolayı, inancı gereği elindeki ile yetinen kanaatkâr davranış ve hak yemez-dürüst namuslu bir tutum sergiledikleri düşünülmektedir. Yine bazı öğretmenlerinde, hem okul içinde, hem de çevresinde yaşadığı olumsuzluklara duyarlılığı onun endişeli modern olmalarına sebep olduğu değerlendirilmektedir.

Sosyal algı ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrencilerin; öğrenciliği algılamasının çözümlenmesinde, bazı öğrencilerin, ailesinin yaşadığı maddi sıkıntılarının giderilmesinde elinden ne gelirse yapma yönünde sorumluluk sahibi olması sebebiyle, başarılı öğrenci olmayı iyi/üst pozisyona geçme aracı olarak gördüğü düşünülmektedir. Ayrıca varlıklı aileye mensup bazı çocukların da, öğrenciliğe ilgisiz oldukları, belirtilen öğrencilerin zamanı geldiğinde ailesinin işlettiği iş yerinin başına geçmek için yapılması gereken şey olarak düşündükleri değerlendirilmektedir. Öte yandan bazı öğrencilerinde, kolay yoldan para kazanmanın hesaplarını yapan çıkarıcı bir kişi olması sebebiyle, öğrenciliği iyi/üst pozisyona geçme aracı olarak gördüğü düşünülmektedir.

Hayatı algılamasının çözümlenmesinde ise, bazı öğrencilerin, yaşadığı tüm sıkıntılara rağmen hayata tutunmaya çalışmaları nedeniyle, sorumluluk sahibi davranış sergilediği düşünülmektedir. Diğer taraftan bazı öğrencilerin de, her hangi bir sıkıntıya düşmemesi yönünde menfaatine düşkün tutum takındığı görülmektedir. Ayrıca, varlıklı aileye mensup bazı çocuklarında, zenginliğini hazım edemediği ve sonradan görme şehirli olmasından dolayı, zevkine düşkün bir kişilik sergilediği izlenmektedir.

Sosyal algı ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrenci velilerin; okul algısının çözümlenmesinde de, bazı velileri okulu, başarılı öğrencilerin gittiği yer şeklinde tanımladıklarıdır. Ayrıca devlet okullarını, gerek parasız olarak, hem de en başarılı okulları olarak değerlendirilmektedirler. Öte yandan bazı velilerde devlet okullarını, gelir durumu iyi olmayanların çocuklarının gittiği eğitim-öğretim kurumu olarak görmektedir. Keza, parasız olmaları nedeniyle devlet okullarının kaliteli eğitim veremeyeceklerini düşünmektedir. Ayrıca bazı velilerde okulu, zengin olmaları nedeniyle zengin çocuklarının gittiği özel okul şeklinde değerlendirmedirler. Buradan hareketle, kendi sahibi veya finansmanını yaptığı kolej şeklinde algılamaktadırlar.

Öğrencileri ile iletişim tarzı ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin; sözlü iletişiminin çözümlenmesinde, bazı öğretmenlerin okulda öğrencileri tarafından maruz kaldığı tüm olumsuzluklara rağmen, öğrencilerine karşı hoşgörülü ve saygılı davrandığı gözlenmektedir. Ayrıca, bazı öğretmenlerinde gerek okul içinde, gerekse çevresinde yaşadığı olumsuzluklara duyarlı olmasından dolayı, işbirliğine açık ve hoşgörülü davrandığı değerlendirilmektedir.

Beden dilinin çözümlenmesinde de, öğretmenlerin yaşadıkları tüm olumsuzluklara rağmen, öğrencilerine karşı hoşgörülü ve saygılı davranmaya özen gösterdikleri düşünülmektedir.

Öğretmenleri ile iletişim tarzı ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrencilerin; sözlü iletişiminin çözümlenmesinde, bazı öğrencilerin ailesinin yaşadığı maddi sıkıntılarının giderilmesinde elinden ne gelirse yapma yönünde sorumluluk sahibi olmasından dolayı, öğretmenlerine karşı hoşgörülü ve saygılı davrandığı değerlendirilmektedir. Diğer taraftan bazı öğrencilerin de, varlıklı bir ailenin çocuğu olması sebebiyle, öğretmenlerine karşı alaycı ve saygısız davrandığı düşünülmektedir. Yine bazı öğrencilerinde, kolay yoldan para kazanmanın hesaplarını yapan, çıkarıcı ve menfaatine düşkün bir kişiliğe sahip olması nedeniyle, öğretmenlerine karşı takdir etmeyen ve saygısız davrandığı gözlemlenmektedir.

Beden dilinin çözümlenmesinde ise, bazı öğrencilerin, ailesinin yaşadığı maddi sorunların

aşılması yönünde sorumluluk sahibi olmasından nedeniyle, öğretmenlerine karşı hoşgörülü ve saygılı davranışta bulunduğu düşünülmektedir. Ayrıca bazı öğrencilerin, kolay yoldan para kazanmanın hesaplarını yapan çıkarıcı ve menfaatine düşkün bir kimse olmasından dolayı, öğretmenlerine karşı takdir etmeyen ve saygısız davranış sergilediği gözlemlenmektedir. Yine bazı öğrencilerin, zengin bir ailenin çocuğu olması sebebiyle, öğretmenlerine karşı alaycı ve saygısız davrandığı değerlendirilmektedir.

Kültürel ve durumsal tarzı ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğretmenlerin; yaşam tarzının analizinde, bazı öğretmenlerin elindeki ile yetinen kanaatkâr davranış sergilemesi sebebiyle, alt orta sınıfa mensup olduğu düşünülmektedir. Yine, bazı öğretmenlerinde yaşadığı olumsuzluklara karşı hak yemez-dürüst namuslu davranış göstermesi nedeniyle, orta sınıfa mensup olarak değerlendirilmektedir.

Yaşadığı evin analizinde ise; bazı öğretmenlerin, alt orta sınıfa mensup bulunduğu, iki katı müstakil evde ya da gecekonduda kirada yaşayan ve geçimini zorlukla sağladıkları düşünülmektedir. Bazı öğretmenlerinde orta sınıfa mensup, iki katı müstakil evde kirada yaşayan ve geçimini zorlukla sağladıkları değerlendirilmektedir.

Kültürel ve durumsal tarzı ekseninde çalışmamızda incelenen filmlerinde ki öğrencilerin; yaşam tarzının analizinde, bazı öğrencilerin elindeki ile yetinen kanaatkâr davranış sergilemesi nedeniyle, alt orta sınıfa mensup olduğu düşünülmektedir. Bazı öğrencilerin de, maddi olanakları sayesinde zevkine düşkün olması sebebiyle, üst sınıfta bulunduğu değerlendirilmektedir.

Yaşadığı evin analizinde de, bazı öğrencilerin alt orta sınıfa mensup olduğu, iki katı müstakil evde ya da gecekonduda kirada yaşayan ve geçimini zorlukla sağladıkları değerlendirilmektedir. Bazı öğrencilerin ise, üst sınıfta bulunduğu, yalı-köşkte yaşayan ve gelir durumu iyi olduğu düşünülmektedir.

Buraya kadar anlatılanların ışığında;öğretmen, profili zaman için de değişmiştir. Eskiden her şeyi bilen, eti senin kemiği benim denecek kadar güvenilen, son doğru sözü söyleyen, davranışı gerçekleştirendir. Şimdi ise yön gösteren, rehberlik eden kişi haline gelmiştir. Ayrıca öğretmen sosyal statü açısından toplumun alt orta sınıfında yer almaktadır. Sosyal rol bakımından bakıldığında ise, üst orta sınıfta bulunmaktadır. Belirtilen durum, öğretmenin sınıfta içinde ki davranışlarına ve mesleğine yönelik tutumunun da olumsuz yönde etki yaratmaktadır. Öyleyse günümüzde öğretmenin sosyal rolünü, sosyal statüsüne uymasını sağlamak yerine, anılan rolün gereği olan uygun statüyü kazandırılmaya çalışılmalıdır.

KAYNAKÇA

ALEV, Parsa F. (2012). Sinema Göstergibiliminde Yapısal Çözümleme: Sinemasal Anlatı Sunumu ve Kodlar. *Görsel Metin Çözümleme*. Özlem Güllüoğlu. (Edi.). Ankara: Ütopya Yayınları. 11-33.

BARTHES, R. (1979).Göstergibilim İlkeleri. Berker Vardar-Mehmet Rifat. (Çev.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

BARTHES, R. (1988). Anlatıların Yapısal Çözümlemesine Giriş. Mehmet Rifat-Sema Rifat.(Çev.). İstanbul: Gerçek Yayınları.

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI. (1963). Kalkınma Planı (Birinci Beş Yıl) 1963-1967. Ankara.

- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (1968). İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972). Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (1973). Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977). Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (1979). Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983). Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (1984). Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989). Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (1989). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994). Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (1995). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000). Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (2000). Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005). Ankara.
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI.** (2006). Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013). Ankara.
- ERGÜN, M.** (1994).Eğitim Sosyolojisine Giriş. Ankara: Ocak Yayınları.
- FİSKE, J.** (1996). İletişim Çalışmalarına Giriş. Süleyman İrvan. (Çev.). Ankara: Ark Kitabevi.
- GÜNEY, S.**(2012). Sosyal Psikoloji. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- GIDDENS, A.** (2012).Sosyoloji. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- HESAPÇIOĞLU, M.** (1984).Türkiye’de İnsan gücü ve Eğitim Planlaması, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- İÇLİ, G.**(2002).Sosyolojiye Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- KAPTAN, S.** (1984). Kalkınmada Eğitimin Yeri. Eğitim Bilimleri Sempozyumu. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. 136,13-21.
- KALKINMA BAKANLIĞI.** (2013). Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018). Ankara.
- MARSHALL, G.**(1999). Sosyoloji Sözlüğü, Osman Akınhay-Derya Kömürcü.(Çev.), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- MARTIN, J. St.** (2007). “Socialization”: The Politics and History of a Psychological Concept, 1900-1970. *Unpublished Masters Thesis*. Connecticut. Wesleyan University,
- TEZCAN, M.** (1985). Eğitim Sosyolojisi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- ÖZDEN, Y.** (2005).Öğrenme ve Öğretme. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- OĞUZKAN, A.F.** (1981).Eğitim Terimleri Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.
- ÜLKEN, H.Z.** (1969).Sosyoloji Sözlüğü. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- VARIŞ, F.**(1991). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Cevrimiçi Kaynaklar

- MİLLİ EĞİTİM TEMEL KANUNU.** (1973). (Çevrimiçi)
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>. Erişim tarihi: 16.04.2019 18:47.
- GÖNÜLAÇAR, Ş.** (2014). Kalkınma Planları ve Eğitim. (Çevrimiçi)
https://www.academia.edu/8310870/Kalk%C4%B1nma_Planlar%C4%B1_ve_E%C4%9Fitim
 Erişim tarihi: 16.04.2019 20:34.
- OĞUZ, M.** (2012).Toplumsal algılar ve bireye yansıyan yönü. (Çevrimiçi)
<http://archive.is/oZJD>. Erişim tarihi: 16.04.2019 19:12.

TUNA, Y. (2003). Kalkınma Planlarında Yüksek Öğretim. *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara. 160. (Çevrimiçi)http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/milli_egitim_ergisi/160/tuna.htm. Erişim tarihi: 16.04.2019 18:44.